

для повсякденного спілкування, а також для вирішення професійних завдань. Мозговий штурм — це загальновідома технологія, суть якої підлягає в тому, що всі по черзі висловлюють абсолютно все, навіть алогічні думки з приводу проблеми. Висловлене не критикується і не обговорюється до закінчення висловлювань.

На сучасному етапі у вищій школі відбувається перехід до інтерактивних методик викладання іноземної мови та йде активний пошук найефективніших методів та засобів їх впровадження, що сприяє підвищенню мотивації до вивчення іноземних мов та якості професійної підготовки студентів.

*Гладченко Л. П., доцент,
Коломієць Г. Б., старш. викл.,
кафедра фінансів*

РОЛЬ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА БАКАЛАВРСЬКОМУ РІВНІ

З урахуванням тенденцій вищої професійної освіти та вимог Болонського процесу вища школа потребує підвищення ємкості педагогічного часу. Реформування системи освіти, з метою ущільнення педагогічного часу, передбачає застосування активних методів навчання. Дані методи сприяють також розширенню кругозору, формуванню знань і вмінь, необхідних у професійній кар'єрі, активізації пізнавальної діяльності.

Так, на прикладі сполучення різних дисциплін (предметів), курсів кафедрою фінансів запроваджена практика проведення міжпредметних (міждисциплінарних) тренінгів. **Особливостями** міждисциплінарного тренінгу (на прикладі дисциплін «Фінанси» і «Бюджетна система») є:

— врахування специфіки курсів: «Фінанси» (3-й курс) — теоретичний характер, «Бюджетна система» (4-й курс) — прикладний характер;

— надання провідного місця студентам у підготовці та проведенні тренінгу;

— залучення позааудиторного і аудиторного часу;

— охоплення масив студентів — вибіркова група.

Мета тренінгу:

— в теоретичному аспекті — поглиблення та структурування знань з курсів «Фінанси» і «Бюджетна система»;

— в практичному аспекті — ознайомлення з фінансовою практикою на основі виконання практичних задач.

Завдання тренінгу:

- об'єднання теоретичної та прикладної дисципліни з урахуванням навчальних планів предметів;
- включення в теоретичний курс («Фінанси») практичного моменту (з курсу «Бюджетна система»);
- активізація навчання студентів бакалаврського рівня підготовки.

Ідея тренінгу:

- мотивація студентів до навчання через ознайомлення з фінансовою практикою на основі виконання практичних задач;
- поглиблення знань з прикладної дисципліни («Бюджетна система») через навчання учасників тренінгу.

Тренінг — це форма активного навчання, метою якого є збагачення знаннями, розвиток конкретних умінь і навичок. Найефективнішою формою тренінгових технологій є міжпредметні (міждисциплінарні) тренінги, які дають можливість охопити одночасно теоретичні та прикладні дисципліни магістерської підготовки студентів (рис. 1).

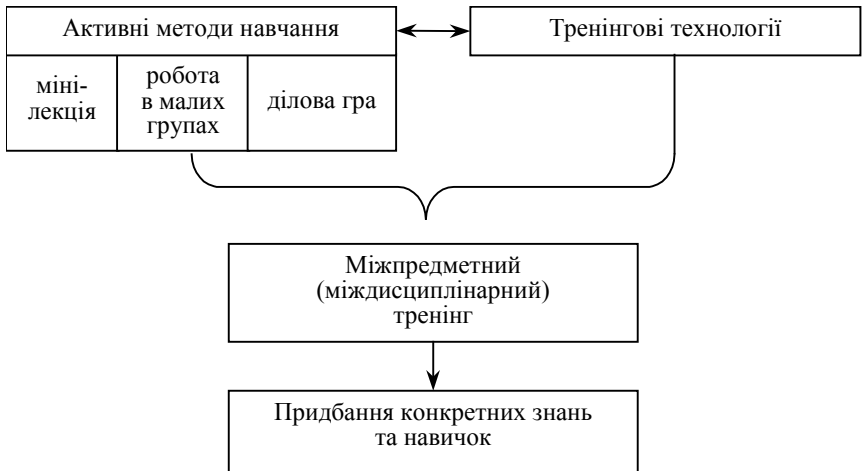

Рис. 1. Місце міжпредметного тренінгу

Формування міждисциплінарних знань досягається творчими зусиллями викладача і студентів і виявляється в рівні когнітивних, виконавчих і оціночних компонентів професійної освіти. Подібна мета досягається через використання об'єднаних методів активізації навчання та аудиторного і поза аудиторного часу. Та-

кий блок міжпредметного (міждисциплінарного) тренінгу складається з двох етапів:

— перший етап — підготовчий. Передбачає підготовку студентів-тренерів з використанням активних методів навчання за рахунок аудиторного часу: міні-лекції з прикладної дисципліни, робота в малих групах у межах ділової гри з курсу «Бюджетна система» тощо. Ділова гра, як найважливіша складова блоку, відіграє велику роль у розвитку творчих здібностей і самостійності мислення. Представляючи собою модель реальної дійсності, ділова гра дозволяє одночасно і прискорити процес навчання, і застосувати отримані теоретичні знання в практичній змодельованій ситуації майбутньої професійної діяльності, і перебороти психологічний бар'єр перед останньою, і одержати позитивні емоції, а отже стимул для самостійної творчої діяльності. Також передбачається підготовка студентів-учасників тренінгу з курсу «Фінанси» (міні-лекції з прикладної дисципліни, мозковий штурм);

— другий етап — тренінг. Передбачає проведення міждисциплінарного тренінгу в позааудиторний час підготовленими тренерами-слухачами прикладної дисципліни з учасниками-слухачами теоретичної дисципліни. В обов'язки студентів-тренерів включається: розроблення інтелект-карти тренінгу, презентація теоретичної частини, розроблення практичних завдань та методичних рекомендацій щодо їх виконання, методика оцінювання виконаних завдань студентами-учасниками, поточні консультації щодо виконання практичних завдань, підсумок, міні-лекція з проблемного питання. Тренінг передбачає наявність певних логічно пов'язаних елементів, які повинні відповідати вимогам навчального процесу (табл. 1).

Таблиця 1

ЕЛЕМЕНТИ МІЖПРЕДМЕТНОГО ТРЕНІНГУ

	Вимоги	Призначення
Дійові особи		
Тренер	<ul style="list-style-type: none"> • Професійне володіння питанням • Уміння передачі практичних навичок 	Тренер (тренери), як елемент генеруючої дії в міжпредметному тренінгу, володіє навичками в певній галузі знань, придбаними та відпрацьованими в процесі інтенсивних методів навчання та практичної роботи

	Вимоги	Призначення
Учасник	<ul style="list-style-type: none"> • Базова теоретична підготовка 	Учасник, як елемент направленої дії, володіє теоретичними знаннями та потребою їх удосконалення
Роздатковий матеріал — методична форма продукту тренінгу		
Тренер	<ul style="list-style-type: none"> • Адаптація тренінгу (програми, сценарію, інструментарію) до особливостей групи • Формування довіри учасників • Демонстрація свого професійного рівня 	Включення в роздатковий матеріал аркущів зворотного зв'язку, що видаються учасниками в ході заняття тренеру, з метою формування діагностичного звіту Включення в роздатковий матеріал форм самодіагностики, підведення підсумків дискусій, збору пропозицій учасників для самостійної роботи учасника
Учасник	<ul style="list-style-type: none"> • Адаптація до змісту навчання 	Роздатковий матеріал видається учасникам до початку занять, представлений у зручній для роботи формі, дозволяє самостійно його «перемонтувати»
Кінцевий (підсумковий) документ — споживча результативна форма продукту		
Тренер	<ul style="list-style-type: none"> • Адаптація до особливостей групи 	Складання підсумкового документа в повній відповідності з формою, передбаченою викладачем (незалежним спостерігачем). Як обов'язковий додаток до підсумкового документа додаються копії підсумкових документів, виданих учасникам тренінгу
Викладач (незалежний спостерігач)	<ul style="list-style-type: none"> • Неупереджений аналіз • Діагностичні висновки для прийняття рішення щодо оцінювання знань 	Підведення підсумків щодо ходу міжпредметного тренінгу та пропозицій учасників. Висновки з приводу організації наступних міжпредметних тренінгів та стратегічне планування викладання матеріалу курсу (предмету)

Спроектований єдиний тематичний блок, як правило, виключає змістовне дублювання, не порушуючи при цьому існуючих

межпредметних зв'язків. Метою тренінгу є володіння конкретними навичками, кінцевим результатом — знання, вміння, володіння технологіями в конкретній галузі.

Технологія проведення міжпредметного (міждисциплінарного) тренінгу «Кошторисне планування» передбачає:

- презентацію теоретичної частини («Основи організації кошторисного планування в бюджетних установах»);
- виконання практичних завдань та їх перевірка;
- презентацію проблемної міні-лекції («Шляхи незаконного використання бюджетних коштів»).

Необхідно додати, що використання тренінгових технологій (міжпредметного/міждисциплінарного тренінгу) у навчальному процесі дозволяє поєднати теоретичні та прикладні дисципліни для ефективної підготовки бакалаврів за умови розв'язання відомих проблем, таких як: низька самомотивація студентів 3 курсу (небажання приймати участь у заходах, які не приносять жодних балів); відсутність простого механізму доступу до матеріально-технічного забезпечення (папір, друк, маркери, кава-брейк); відсутність аудиторії, придатної для проведення тренінгу та застосування інших методів активного навчання. Розв'язання цих та інших проблемних питань дозволить, у подальшому, ефективно виявляти обдаровану молодь, зацікавлену в науковому розвитку.

Гузик Т. А., канд. пед. наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов ФЕФ

ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ІННОВАЦІЙНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Характерною рисою сучасних змін у сфері освіти України, зокрема її цілей, які співвідносяться із глобальними завданнями, є створення умов для більш повного, особистісно- та соціально-інтегрованого результату — продуктивної адаптації людини в соціальному світі. У якості загального визначення такого інтегрального соціально-індивідуально-поведінкового феномену, як результату освіти в сукупності мотиваційно-ціннісних, когнітивних складових і виступило поняття «компетенція/компетентність».

На нашу думку, слід диференціювати поняття «компетенція» і «компетентність». Перше з них охоплює деякі внутрішні, потенційні, приховані психологічні структури: знання, уявлення, програми (алгоритми) дій, систем цінностей і відносин, які потім виявляються в сукупності компетентностей людини, які розгля-